

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

V Ljubljani, 24. oktobra.

—r.— Deželni zbor kranjski se je zaključil in gospod Andrej Winkler, zdanji vladni zastopnik v kronovini Kranjskeje, zahvaljeval se je zbornici, da je tako radovoljno sprejela vladne načrte v svoje posvetovanje. Ali je bila ta zahvala gledé zbornične večine opravičena, ali je prihajala iz srca, o tem nečemo govoriti.

Govoriti pa moramo o tem, kako se je nemška naša večina obnašala proti tistej osobi, ki v tej vojvodini reprezentuje vlade avtoriteto, ki v tej kronovini zastopa ime veličastnega vladarja! Za Boga! saj smo uže tudi mi imeli večino v tej slavnej zbornici, saj smo tudi mi uže imeli vse niti deželnega zbora v svojih rokah, in Nemci niso smeli napraviti niti jednega koraka, če mi nismo hoteli; in tudi nam nasproti stala so ministerstva, ki niso nam bila po volji, in vladne zastopnike smo morali prenašati, kateri niso uživali niti jedne naših simpatij — ali nikdar nismo pozabili, da mora krone avtoriteta spoštovana biti in nikdar nismo niti za trenutek dvomili na tem, da tudi nesimpatičnega nam vladnega zastopnika varuje pred parlamentarnimi insulti ime in odsev preveličastnega carja, ki nam je takega zastopnika poslal v deželo! Večina ima oblast in moč, da terorizira manjšino. Ali nemška večina slovenskega našega deželnega zbora terorizirala nij samo manjšino, temveč tudi vladnega zastopnika. Kakor čreda slaboizrejenih šolskih dečkov, ki v razposajenej uri s črnolom, tablicami in umazaniam papirjem napada svojega učenika ter ga s hruščem in hrupom izpod iz učilne sobe, tako so ti Nemci v ošabnej zave-

sti svoje nenaravne večine in v plemenitaškem svojem srdu, ker niso sami deželni glavarji ali deželni predsedniki v Kranjskeje, padli po zastopniku vlade ter uganjali z njim svoje šale, ter zbadali moža, ki bi uže zaradi svojih, v državnih službah osivelih las zaslužil, da se ravna z njim, če uže ne simpatično, pa vsaj spodobno!

V istini! v našej deželnej zbornici dospeli smo tako daleč, da mora vladni zastopnik biti strelovod, v katerega treskajo vsi otročji in neslani dovtipi, kateri se skuhamo v grozoznosnih oblakih nemške večine, da mora vladni zastopnik biti objekt, s katerim se lahko šali vsakdo, ki uživa srečo, da je ud krasne óne večine.

Mi pričakujemo, da se bode grofu Taaffeju vestno in resnično referiralo, kako da je krone avtoriteta po nemškej našej večini v deželnej zbornici zasramovana bila in kako da je moral vsled absolutizma te večine jeden najkonservativnejših mož, ki je kedaj sedel na stolu deželnega predsedništva v tej kronovini, prenašati dan na dan osobne zasrambe in neparlamentarne insulte!

Jedino zadostenje, katero si more dati vlada sebi, svoje avtoritete in svojemu zastopniku v deželi, obsoji v tem, da hipoma razpodi in na vse štiri vetrove razžene zdanji deželni zbor in njega razsajajočo večino!

Z vladno avtoriteto je ravno tako, kot z vsako drugo avtoriteto! Ako se kaže slabotno v trenutkih, potem izginejo njeni vplivi! —

Grofu Taaffeju prišel je trenutek, v katerem se slabotnega kazati ne sme! V to deželno zbornico ne sme nikdar več poslati svojega namest-

nika, ako hoče, da se po deželi ne omaje vera v tisti faktor, ki se imenuje krone vpliv!

O Haymerlovem nasledniku.

Uže davno se nij o avstrijskej zunanjej politiki pisarilo toliko, kot ravno zdaj o smrti njenega vrhovnega zastopnika, bivšega ministra zunanjih stvarij, barona Haymerla. Ker je bila do zdaj v Avstriji navada, da so se menjevale v dejanskej politiki le osebe, a nikedar ne političen zistem, nam Slovanom ne prijazen, je morda zdanje na dolgo in široko se raztezajoče diskutiranje o Haymerlovem nasledniku vender večje pomembe, ker še nikedar poprej si nijsta stala dva mogočna faktorja slovanstvo in germanstvo v hujšem nasprotju kot ravno zdaj. Vsak iz mej poslednjih reklamira v trdem boji za svojo vrhovno oblast sebi prijaznega naslednika v zunanjej politiki. Poslednje je v resnici velike važnosti, kajti mi prorokujemo, da je prišel zdaj Avstriji isti čas in ista prilika, da pokaže v svoje politiki odločno barvo na zunaj, da se iztrga iste površnosti, iste neodločnosti, katera jej je sekala do zdaj najhujše rane, zaradi katere se je prelilo toliko krvi in plačalo toliko državljanskega kapitala — brez koristi.

Nemška je Avstrija, nemška mora biti njena politika, se je naglašalo noč in dan. Kako da je trpel mej tem večno zvesti Slovan, je znano predobro. Prvič se je jelo dani po zunanjej avstrijskej politiki Slovanom, ko je dvignila Avstrija meč za osvobojenje raje izpod turške sile. A varali smo se tudi tu. Andrassy je bil Magjar. Magjarsko moč in slavo je hotel povečati s pridobljenjem Bosne in Hercegovine, pravica slovanstva mu je bila

Listek.

Berilo v veselej družbi.

Na vsacega bode prišla vrsta, da bere. Da se te svoje dolžnosti prej znebam in da se otrem strahu pred Vašo kritiko, bom čital uže denes. Ker se shajamo pod imenom „literarnega kluba“, mora biti berilo literarnega obsega. Ker pa človek brez naslova pričeti ne sme, tako naj povem tudi jaz naslov svojemu denšnjemu berilu. Ta naslov se glasi:

Medved in literatura.

Kocast je medved. „Pa še bolj kocasta je tvoja pisava“ bi se zadril Levstik. Denes, ko ga nij tukaj, mu oponiram, ter pravim, da moja pisava nij kocasta. Sicer bi se ga morda zbal, da bi me ne zmečkal kakor medved hruško, ali pa kakor je zmečkal tisto zgodovino slovenskega slovstva. Res je, da jaz časih ne sklanjam besede po gramatikalnih pravilih. Pa

zakaj ne? Zato, ker taisti, ki so gramatike pisali, niso hodili toliko na lov in po gozdih, kakor sem hodil jaz. Pečali so se bolj s knjigami! Potem je jasno, da ne moremo biti enakih mislij in besed, kar se tiče slovnice. Postavim, ako jaz pravim in rečem „s fantami“ smo tekli za njim, ali pa „z nožami“ smo se klali, takoj je Levstik nad menoj in zavpije: Kje vraga si našel ta instrumental za možki spol? Jaz na to navadno nijsem ničesa odgovoril. Ko je bil pa ranjki Jurčič nekedaj v društvu in sem jaz pri priliki takov instrumental rabil in je Levstik zopet kvišku šnil, se je Jurčič za mé potegnil in povedal, da Rusi tudi rabijo instrumental take podobe; pa nij rekel, zakaj in po katerih pravilih! Jaz potem tudi nijsem dosti premišljal, ampak si mislil, morda zato, ker je na Ruskem največ medvedov. Za tistega časa sem pa imenujem ta instrumental ruski ali medvedji instrumental.

Ali sedaj začnimo še jedenkrat in recimo:

Kocast je medved, (obritega menim, da še nobeden nij videl), poslanci na pr. so pa jedni kocasti, drugi pa obriti. V tem oziru torej ti gospodje niso tako dosledni, kakor medved! Pa tudi v tem je medved dosleden, da ne gre tja, kamor se mu zdi, da nij varno hoditi! Poslanec pa časih vender gré, če tudi nij varno! I. t. d.

Kadar je medved hud, renči kakor Zarnik nad Dežmanom. Posebno je hud ter renči tedaj, kadar misli zaspati pod košato hojo, pa se nad njim kukavica oglasi. In zato, ker medved „kukavico“ zaničuje, mu pravijo Prezidanci in Čubrancji, da je pošten in ga imenujejo strijca Jakoba. Kukavici pa pravijo le kukavica in to povsod in ne samo mej brati Hrvati. Kar pa znači mej brati Hrvati „kukavica“, temu pravijo v Blatnej vasi „figa-mož“ ali pa „kranjski Nemeč“ doma z žerovskega vrha.

Pa tudi za srako ne mara medved. Notranjci pravijo, da zato ne, ker nij mirna in

tuja. Poslednjega nas prepričuje najbolje zdanji stan v okupiranih provincijah, ki nij mnogo boljši od turškega. Magjarstvo in nemštvo se šopiri ondu, naroden jezik je za durmi!

Vsak ljubi pravico v sosedovej hiši. pravi italijansk pregovor, jednako bi se lahko reklo o dozdanej avstrijskej zunanjej politiki. Smilila se jej je uboga raja pod turškim mečem, smili se jej, ako je res, ruski narod pod neusmiljenim despotizmom, le lastnih otrok ne vidi in uslišati neče opravičenih prošenj. Zakaj pretehtujemo vse te davno znane in brez številnokrat naglašane grehe naše zunanje politike?

Zato, ker je zdaj v resnici važna doba, da govorimo mi avstrijski Slovani besedico pri volitvi novega zunanjega ministra, da reklamiramo tudi mi Slovanom prijaznega moža, ali vsaj ne nasprotujočega, kakor je bil ranjki baron Haymerle, ki si je pridobil v tem oziru naše simpatije, če ravno mečejo nemško nacionalni žurnalisti celo na njegov grob natolcevanja, češ, da je bil premalo samostalen — namreč v zatiranji slovanstva.

Radi pripoznamo, da na rožicah ne bode postlano novemu ministru zunanjih zadev; precej energije, več kot talenta potrebuje, da spozna in dejansko pokaže, kje ima iskati država svojega stališča.

Mi Slovani smo pripravljeni na vse, bolj na hučo kot na dobro. Težke čase smo preživeli v nezgodi in zatiranji in oslabeli nijsmo; naglašali smo v najhujšej bedi „hic domus, hic patria nostra est.“ Morda ima kaj vpliva ta slovanska zvestoba pri volitvi novega ministra!

L—s.

Iz kranjskega deželnega zbora.

XI. seja 20. oktobra 1881.

Prične se obravnava o poročilu odseka glede vladnega kvestionerja za preuredbo dvojne uprave.

Poročilo manjine je našim bralcem uže znano. Poročevalec je poslanec Svetec.

Poročevalec večine je baron Apfaltrern. Poročilo nasvetuje, naj se kolikor mogoče omeji avtonomija občin, razen tega pa napada Taaffejevo vlado in deželnega predsednika g. Winklerja v sledečih stavkih, katere našim bralcem v originalu podajemo. Prvi napad na Taaffeja slovi:

Es erscheinen demnach jene Bedenken gegenstandslos, weiche sonst schwerwiegend in der Erwägung sich entgegengestellt hätten, dass die Meinungen über eine die Doppelverwaltung

ker zmirom nekaj „šraja“. In ker pošteni strijc Jakob ne mara zanjo, jo tudi mi ne maramo in to zategadelj ne, ker je samo bela in črna, ker nosi torej pruske barve! Brez pruskega perja je pa nij nič, komaj toliko, kot oskubljenega vrabiča. In kadar se jej bo prusko perje pobralo, tedaj bo kar izginila, da je nikjer in nikoli več ne bo!

Medved ali prav za prav medvedka ima mladiče, pa „Matica“ naša ima tudi mladiče. Medvedka ima medvede, po 2 ali 3, pa tudi uže pet se jih je našlo, mladičev. „Matica“ ima pa tudi samo po 3 ali 4, pa ne medvede, ampak letnike in koledarčke! To pa je tem bolj čudno, ker od mene še ničesar sprejela nij! Morda tem matičnim mladičem to škoduje, ker je pri krstu preveč „gospodov“; ravno tako, kakor juha nij dobra, ako se okolo loncev preveč kuraric suče.

Medved spi po zimi. Naša literatura je dolgo spala, po zimi in po leti, in še zdaj

etwa gänzlich beseitigende Vereinigung der staatlichen und der autonomen Verwaltung so wenig geklärt und so wenig harmonisch erscheinen, dass es am allerwenigsten in jetziger Zeit innerer Zerklüftung der Parteien und leider so weit gehenden centrifugalen Strebens erwünscht sein könnte, die Regierung in Versuchung geführt zu sehen, desorganisatorischen Zumuthungen an die Hand zu gehen.

Drugi napad večine odbora na g. deželnega predsednika Winklerja se glasi:

Unter der Voraussetzung einer volle Beruhigung bietenden, von politischen Parteien unbeeinflussten Leitung der staatlichen politischen Verwaltung des Landes, welche der Landtag in der Gegenwart als nicht gegeben erachtet, itd.

Prvi se oglasijo za besedo narodni poslanci, mej njimi Navratil, Lavrenčič, Robič, in dr. Zarnik.

Poslanec Navratil: Slavni zbor! Ako se pazljivo prečita poročilo večine, vidi se jasno, da ista namerava vladi izreči nezaupnico, katero potem po svojih časniki prijavijo urbi et orbi. Ako bi kdo veroval poročilu večine, misliti bi moral, Bog zna kakšni strašanski pritiski vladajo od ministerstva Taaffejevega v deželi in kako neznano vre in poka po deželi. Jaz bi vender rad znal, ali ima jadikovanje nasprotne strani kaj podlage, zato je ne bode nepotrebno, če malo pogledamo, kako so ravnala prejšnja ministerstva z narodno stranko. Ko je narodna stranka izvolila g. Ludevita Ravnikarja v skupini dolenjskih mest v deželni zbor, moral je samo zaradi tega bežati od svoje obitelji v Celje in potem v nemški Ljuben (Leoben.) Blagi rodoljub dr. Žiga Bučar je bil samo zaradi tega, ker ga je narodna stranka za državni zbor kandidirala premeščen v nezdravo Kočevje, kjer ga je zadela prezgodnja smrt! In kako je prejšnja vlada delala s poštnimi uradniki, o katerih je samo mislila, da so narodni. Razbacani so bili v vse granične kraje Avstrije, v Sučavo, Črnovice itd., da so znali, po čem je narodnost v Avstriji. Kako se je godilo profesorjema Šukljeju in Glaserju? I ona dva sta morala bežati iz domovine samo zaradi tega, ker sta narodna. In koliko uradnikov je samo zaradi tega, ker so se družili z narodnjaki, zadel ukaz kakor strela z jasnega neba in bili so prestavljeni izven svoje domovine.

Poglejmo, kako se pa godi vam, gospoda

dremlje! Da bi zopet ne jela spati, smo jej nastavili „Zvon“ in 4 mežnarje. Jeden, žalibog, je sam sebi odzvonil, ali ostali so pa še trije krepki mladi možje! In ti imajo tudi dosti pomagačev. Ti pa naj zvonijo noč in dan, da se bode razlegalo čez hribe in doline, in to bode preplašilo kukavico in srako, ako nas še celo strijc Jakob popusti, ne bomo žalovali potem, samo da nam ostane, da se razcvita in širi naša literatura. —

(V Ljubljani se shaja vesela družba, ki si hoče zimske večere prikrajševati z resnimi in tudi humorističnimi berili. Denes podajemo svojim čitateljem prvo tako berilo. Ako ne bode opozicije, priobčili bodemo še kaj, ker smo s tisto veselo družbo v tesnej zvezi. Gledé predstoječega berila, katero smo pa morali iz mnogih ozirov nekoliko skrajšati, omenjamo še toliko, da mu je oče mlad slovensk literat, ki svoje prijatelje z najboljšimi upi navdaje. Ur.)

nasprotne nemške strani, pod toliko napadanim ministrom Taaffejem. V vašej sredi sedi mož, kateri je napravljaj javne škandale (Burni klici: Istina! istina! Vesteneck!), ne da bi se mu bilo razen sodnijske obsodbe kaj zgodilo! Mirno izvršuje svoj mandat kot deželni poslanec. In če preberete poročilo večine odbora, vladi protivno, kdo je na čelu podpisan kot prvomestnik odbora? Nikdo drugi ne kot vitez Kaltenecker, ki ima predrznost, da se postavi proti vladi na čelo! Ta mož (Kaltenecker) je prišel nalašč iz Beča v Kranjsko, da tu podkopava avtoriteto vlade. To je tedaj vaša zahvala vladi, ki vas pusti v vašej prigoljufanej, nekrivičnej večini še živeti, to je zahvala, da vas nij razpustila, ali bolje rečeno, razgnala.

Vaš predlog meri le na to, vzeti občinam še isto drobtinico avtonomije, katero imajo do zdaj. Župani se vam bodo gotovo izborno zahvaljevali, da jih hočete ponižati hlapčonom okrajnih glavarstev. Jaz tedaj odločno zame-tavam predlog večine in bodem glasoval za predlog manjine, kateri v istini obseza pripomočke, s katerimi bi se najlažje v okom prišlo stroškom in sitnostim dvojne uprave. (Dobro! Dobro!)

Poslanec Lavrenčič: Jaz kot podžupan moram odločno zavračati trditev poročila večine, da vsi župani po Kranjskej malomarno opravljaje svoje posle. Če se pa kje to zgodi, kriva so največ c. kr. okrajna glavarstva, katera županom nemški dopisavajo, tako da večina zmožnih mož neče več sprejeti županstva. Mesto da bi okrajna glavarstva šla županom na roke in jih poučevala v vsakem oziru, delajo jim le sitnosti. Ako se zabavlja na cestne odbore, je to neopravičeno; ravno kar se tiče cest v našej deželi, obrnilo se je mnogo na bolje. G. deželni inženir Vitschel je vsaj, kar se tiče cest v Vipavskem okraji, sam pripoznal, da so ceste lepo uravnane in to z malimi stroški. Če je pa kje kaj slabega, krivo je temu le okrajno glavarstvo in deželni odbor, kateri naj lene cestne odbore prisili, da store svojo dolžnost!

Poslanec Robič: Ko so bile patrimonijalne gosposke, katerim sem tudi jaz služil, obravnavalo se je dosti gladkeje, ko zdaj. Če je bilo treba delati ali popravljati cesto, poklical je „oberrichter“ iste, kateri so bili zavezani cesto delati, in pametno so razdelili delo. Kdor je imel voz, moral je šuto voziti, drugi pa so jo popravljali ali raztresali. In to se je odkazalo vselej v istem času, ko nij imel kmet dela na polji. Če se hoče izročiti vse stavbeno nadzorstvo, kakor to nasvetuje predlog večine, okrajnim glavarstvom, potem bode politična oblast uže zahtevala, ako se popravi kako okno, da bode rekla, naj prinese dotičnik stavbeni načrt. Gospoda, kam bodemo po tem načinu zabredli! Mnogo bi se pa županom poslovanje olajšalo, ko bi jih podpirali, kakor so jih o svojem času radovoljno podpirali možje za javno varnost postavljeni, tako imenovana „sicherheitswache“.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. oktobra.

Deželni zbori so v soboto većinomoma zaključili svoje zasedanje.

Ko se je končal deželni zbor češki, imeli so nemški poslanci banket in se ve da so o tej priliki zopet govorili o nemškem klubu

dr. Herbst, Plener in jednaki gospodje. Mej njimi pa je sedel tudi jeden kmetskih poslanec, zastopnik nemških Čehov Krzepek. In tega moža je obsenčila modrost in govoril je in poudarjal, da nemško prebivalstvo z zadovoljstvom gleda porod nemškega kluba in da zaupljivo upira v vodje oči. Kako veselje je naredil ta mož nemškimi žurnalistom. Kar na jeden glas so zatrobili: Gledite vse kmetsko prebivalstvo češko je vneto za naše podjetje. Jedna lastavica pa ne naredi še spomladi! Ti gospodje pa niso premislili, da je to glas le jednega moža in prepričanje, koje je izrazil, le njegovo, ne pa njega volilcev. Nu, pa naj imajo vsaj up!

Vnanje države.

Turški list „Vakit“ pripoveduje, da se bode srbski knez Milan kmalu imenoval kraljem. Ta list pravi, da bode Turčija prva, ki bode priznala kraljestvo srbsko, ker je v njenem interesu, da se okolo Srbije male države združijo kot obramba proti „poželjivosti“ velesil.

Popolnem gotovo je, da obišče italijanski kralj Humbert našega cesarja in sicer v 27. dan t. m. In sicer pride Humbert na Dunaj. Ali bode potem šel obiskat še ruskega in nemškega cesarja, nij gotovo. Italijanski listi so prav zadovoljni s tem potovanjem razen iredentovskih; tudi francoski listi govoreči o tem obiskovanju menijo, da se bode sklenila defenzivna zveza v obrambo splošnega miru in „Liberte“ pravi: „Italija se bode pa morala odreči vsem pravicam do avstrijskih dežel, katere je Italia irredenta proglasila za narodno last italijansko“.

V Parizu se je uže zdaj pričela agitacija za volitve v senat, katere se bodo pa še le v meseci januarji vršile. Republikanci se nadejajo, da bode izmed 75 senatorjev, ki se imajo izbrati, le kacic 9 monarhistov.

Francozi so zmagali zopet v več malih bitkah v Tuneziji. General Saussier je izdal proklamacijo, v kateri zatrjuje, da bode varoval in spoštoval vero in last mirnih prebivalcev, upornike pa ostro kaznoval.

Domače stvari.

— (Zadnji „Slovenec“) razvija „klastične“ svoje ideje o prihodnjem razvitku slovenske literature. Po mislih „Slovenčevega“ člankarja prekosila bode ta literatura še celo literaturo Nemcev in Lahov, samo če se bodo tiskali krasni proizvodi Haderlapa in družih tacih literatov. Da pa vse peša, kriv je jedino le „Ljubljanski Zvon“, ki do sedaj ničesa originalnega objavil nij! Kritika je prosta! In o „Ljubljanskem Zvonu“ vsakdo lahko sodi, kakor mu drago. Ali čemu pa naj koristi tisto večno zbadanje s šivankami, katero se kultivira sedaj tako pogostoma v „Slovenici“. Mi smo v verskih zadevah jedini in nečemo nikacega prepira več na tem polji. Čestito duhovščino pa prosimo, da naj na tako zvani svoj organ vendar toliko vpliva, da iz njega predalov ne bode vedno in vsak dan puhtel tisti tobakarski dub, ki spomina na demokratske shode predmestarskih komunardov in na predmestarske pivnice, kjer se servira slabo kuhano meso s česnom in čebulo. Toliko na adresu našej čestitej duhovščini, s katero hočemo v miru živeti! Na adresu „Slovenčeve“ mi uže tako ne pišemo nikake vrstice več!

— (Gospod dr. Keesbacher) je jedini Nemec v Ljubljani, ki ume napravljati dobre nemške verze. Zadnji Laibacher Wochenblatt prinaša nekak pamflet, v katerem se nam v stilu tiste stare pesni: Höret Menschen die Geschichte pripoveduje, kaj da bi mi bili, da nismo učeni nemškega jezika. Ker ti verzi niso prerobati, prepričani smo, da so pognali na Parnasu gospoda doktorja Keesbacherja. Ta gospod je dozdej koval samo po-

litične fabule, v katerih je nas primerjal z žabami v luži in z drugo tako živinico. Zdaj pa je nastopil pot političnega bänkelsängerja, kar nas ne zbada premnogo. Toliko pa naj je gospodu doktorju povedano, da mi nemškega jezika potrebe nikdar zatajevali nismo in da je nikdar zatajevali ne bomo. Mi samo zahtevamo, da se tudi slovenskemu jeziku da čast, in da se nam gospodje Nemci v slovenskih deželah ne obnašajo tako, kakor se je obnašal jež v značajni otlini. Čemu torej zasukavate stvar ter se polagate v poetično ekstazo zavoljo stvari, ki niti eksistira ne!

— (V zadnej seji deželnega zbora) se je predlog g. Detela za ustanovitev kmetijske šole v Ljubljani odbil pri ustnem glasovanju z 18 proti 12 glasovom. Za predlog so izvršno govorili poslanci Detela, Navratil, Svetec in Lavrenčič.

— (Pogreb št. vidskega župnika g. Antona Potočnika) bil je včeraj v ponedeljek jako slovesen. Prišlo je mnogo duhovnikov iz Ljubljane in okolice skazati umrlemu zadnjo čast. Sprevod je vodil č. g. kanonik župnik Urbas, pridigoval je kanonik g. P. Urh. Sprevoda se je udeležilo ljudstva na tisoče.

— (Iz Zagreba) se nam piše dne 23. okt.: Danes ob 10. uri minut smo čutili precej jak potres s tremi sunci in spremljalo ga je šumenje in grmenje pod zemljo.

— (Pasji kontumac in naše občinstvo.) Piše se nam: včeraj zvečer šel sem iz gledališča. Komaj sem stopil na plan, obdala me je cela čreda psov in psičkov, ki so se radostili ponočne ali vender zlate svobode. Naše občinstvo je prekanjeno. Po dnevi poje vrvica, zvečer, ko se nij bati težke roke magistrata, pa se pusti živati prosto dihati. Ker je pa pasja steklina po noči ravno tako strupena, kot po dnevi, obračamo se do slavnega magistrata, da znanega svojega sluga tudi po noči po mestu pošilja, sicer ostal bode ta kontumac le prazna šala!

— (Vabilo k rednej občnej skupščini) narodne čitalnice v Celji dne 30. vinotoka 1881. ob sedmih zvečer. Dnevni red: 1) Govor g. ravnatelje. 2) Poročilo g. tajnika. 3) Poročilo g. blagajnika. 4) Poročilo g. knjižničarja. 5) Volitev odbora za novo društveno leto. 6) Posvetovanja zaradi novega pevovodje. 7) Volitev predgledovalcev računov. 8) Razni predlogi.

— (Slovensko literarno društvo na Dunaji) ima v sredo 26. oktobra svoj 18. redni zbor s tem-le programom: 1) Konsonantizem v naročji goriških Kraševcev skuša popisati g. K. Š. (1. predavanje) 2) O Baudoinovej knjižnici: „Note glottologiche intorno alle lingue slave“ drugem delu (alcune osservazioni sulla classificazione delle lingue slave meridionali) govori g. K. Š. 3) Narodno blago, čita g. J. K. V to zborovanje uljudo vabi ude in prijatelje društvu odbor.

— (Duhovenske spremembe v ljubljanskej škofiji.) G. Stan. Šranec, župnik v Hotiči pride v Rateče. G. Jan Vrhovnik pride iz Sore v Naklo. G. Lavrencij Oblak gre v Cerklje.

— (Poslano) Leta 1876. je izšel šel matizem kranjskega učiteljstva. Od tega časa so se marsikatero premembe pri učiteljstvu zgodile; nekatere šole so se razširile, druge na novo ustanovile, ter sem ter tja tudi učiteljska plača

spremenila. Tako je ta šematizem zastarel in treba je drugega. Podpisani ga misli prirediti, če ga bode p. n. učiteljstvo pri tem delu podpirati blagovolilo. V to svrhu se obrača do p. n. učiteljstva z uljudno prošnjo, naj podpisane mu vsak g. učitelj in gospodičina učiteljica na jednej dopisnici izvoli poslati te date: Ime in priimek, rojstnikraj in rojstno leto, kraj službovanja, od katerega leta služi, je li nastavljen stalno, začasno ali pomozno in koliko ima plače. Nadejam se, da bode p. n. učiteljstvo kmalu to mojo prošnjo ugodno rešilo.

Makso Ivanetič,
šol. ravnatelj.

Hotedršica pri Logatci 20. okt. 1881.

Razne vesti.

* (Velikanski ključ.) V Wormsu se bode odprl nov muzej in tamošnji ključar je napravil velikanski ključ, ki je votel in v tej votlini drži deset poličev. Ta ključ bodo pri slavnosti otvorenja muzeja rabili tudi kot pitno posodo. Baj je jako vkusno, umetno izdelan.

* (Originalna gratulacija.) Ekskraljici Izabeli Španskej poslala je o godu gospa Julijeta Adam, duhovita pisateljica, naslednji brzjav: „Souhais tendres de republicaine á la Reine“ („Nežna voščila republikanke kraljici.“)

* (Rodovitno drevo.) V Welsu je letos imelo hrušvo drevo 1200 lepih, velikih hrušk, 650 menj lepih in 484 majhenih. torej skupaj 2334 hrušk. Redka prikazen.

Narodno-gospodarske stvari.

O prvej dolenjske kmetijske razstavi v Novem mestu

poroča Ant. Derganec, tajnik kmet. podružnice. V vedi in umetnosti nam je rešenje.

Kdor pozorno opazuje kmetijstvo, mora priznati, da se kmetijstvo nikakor ne razvija, hira, ter se vedno bolj bliža neizogibljivemu propadu. Ker je pa kmetijski stan temelj vse dežele, vse države, studenec iz katerega zajemljejo vsi stanovi svojih životnih moči, se mora paziti na to, da kmetijstvo v istini ne propade. Za to mora skrbeti v prvej vrsti država, v drugej pa kmetijske in jednake družbe, zraven pa mora vsak kmetovalec potruditi se, da si kolikor mogoče s svojo lastno močjo na noge pomaga po starem pregovoru: „pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal“.

Kar se tiče države, storila je sedanja slavna vlada uže veliko za povzdigo kmetijstva in skrbi v istini za blagor in boljše stanje kmetijskega stanu. Isto tako jele so tudi kmetijske družbe delovati z združeno močjo vzajemno s slavno vlado za kmetoko blagostanje. Da se bode pa kmetijstvo v resnici začelo na vse strani razvijati, zeleneti, cvestiti in zdravega sadu prinašati, ne sme sam kmetovalec križem rok držati; marveč mora se resno poprijeti važnega dela, on mora učiti se raznih kmetijskih znanosti, umnega kmetovanja po pravilu: „v vedi in umetnosti nam je rešitev!“ Veda je to čarovno zelišče, s katerim gospodar dvakrat, celo trikrat toliko lahko pridela, nego dozdej. Časi, v katerih je kmetovalec svoje sosedo v kmetijstvu in osobito v poljedelstvu posnemal, so davno uže prešli. Zdanjemu kmetu nikakor ne zadostuje, da ume le orati in sejati. Kmet mora dandenes poznati prirodo, vedeti mora kakovost in zlog zemljišča, več mora biti v vzgajanju razstliu in gospodarskih živali. Dovolj je pripomočkov, iz katerih se zamore vsak kmetovalec priučiti kmetijskih vednosti; največ morejo k tem pripomoči pa kmetijske družbe. One sklicujejo lahko kmetijske shode, pri katerih se predava o raznih kmetijskih strokah, one zamorejo osnovati kmetijske razstave, katerih važnost je na Kranjskem in osobito na Dolenjskem mej kmeti še celo malo, ali pa čisto neznana.

(Konec prih.)

Dunajska borza 24. oktobra.
(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . . 76 gld. 10 kr.	Zlata renta 93	55	Srebro —	—
Enotni drž. dolg v srebru . . . 77 " 15	1860 drž. posojilo 132	50	Napol. 9	37 1/2
	Akcije narodne banke 830	—	C. kr. cekini 5	60
	Kreditne akcije 365	40	Državne marke 57	90
	London 118	50		

Tujci
23. oktobra:

Pri **Slonu**: Baumann z Dunaja. — Weiller iz Trsta. Weidlich z Dvora. — Kirchhoff j Dunaja. — Schrems iz Kočevja.

Lekarja Nussbaumer-ja zdravstvena vina.

Svarilo: Ker se večkrat poskuša, moj preparat z drugimi popolnem neuplavitimi, da, večkrat celo škodljivimi mešanici nadomestiti, opozorujem p. n. kupovalce, naj pazno in odločno **J. Nussbaumer-jevo kina-železno- in kina-malaga-vino** zahtevajo.

Kina-železno-malaga-vino

je jedin popolnem zanesljiv in neškodljiv na zobe vplivajoč dober pripomoček za **napravljanje in čiščenje krvi**, za hitro odpravo **bledice** in za odpravo **pomannjkaja krvi**, proti boleznim v **želodcu, migreni, podgromu, skrofuloznosti**, proti boleznim v **jabolku, goltanci** in na **plučah**.

Kina-malaga-vino,

posebno krepilen pomoček za slabotne **otroke** in **ženske** po prestanih težkih boleznih, osobito po otročej postelji.

Spričevala: V raznih slučajih rhabitise, skrofuloze, anemije rabil sem **kina-železno-malaga-vino** od g. lekarja **J. Nussbaumer-ja**; uspeh je bil zelo ugoden in jaz morem to vino zaradi **lehke prebavljivosti, okusnosti** in **izvrstnega učinka** najtopleje priporočati.

Na Dunaji, v decembru 1880. (441—4)

Dr. Fürth,

c. kr. vseučilišni docent, predstojnik odd. obč. poliklinike.

Potrjujem, da sem v **kina-železno-malaga-vinu** lekarja **J. Nussbaumer-ja** v **Celovci** dobil **izvrstno in lahko prebavljivo zdravilo**, katero smem erlo priporočati.

Line na D., 1880.

Prof. dr. **J. B. Thaler** s. r.

Radostno potrjujem podpisani, da je **kina-železno-malaga-vino** lekarja **J. Nussbaumer-ja** preparat **izvrstne dobroti** in **vplivnosti** ter svoje lastnosti **mnogičtelj krvi** in **pospešujoč prebavljenje** in da **vse druge železne preparate** zelo prekosi.

Line na D.

Dr. L. Winternitz.

Pošljite mi s prihodnjo pošto 10 steklenic Vašega **kina-železno-malaga-vina**, kateri je moja žena, ki več let trpi na spodnjem telesu, **smrti rešil**.

Na Dunaji, 18. oktobra 1880.

Dr. Ig. Weiss.

Razpošiljalna zaloga: J. Nussbaumer, lekar v Celovci.

Zaloga za Kranjsko. V Ljubljani: **G. Piccoli**, lekar. V Metliki: **F. Wach**, lekar. V Radovljici: **A. Roblek**, lekar.

Izpisek iz
„Wiener medicinische Presse“,
izdavana od
Prof. dr. Iv. Schnitzlerja o
**Bittnerjevem
koniferem spritu.**

Na podlagi izrekov slavnih mož moderne medicine, po katerih ima vedno zelena smereka snovi v sebi in jih daje od sebe, ki ozdravljivo vplivajo na dihalne organe in na živčni zistem, je lekar Bittner v Rihnovu poskušal, kako bi bilo možno ta zdravstveni vpliv smerek prenesti v stanovanje. Po petletnih poskusih se mu je posrečilo, napraviti ekstrakt, **Bittnerjev „konifereni sprit“**, ki uporabljan nadomestuje popolnem igličast gozd, njegov balzamični duh v sobi razširja, napolni zrak v njej z eterično oljnatimi in balzamično

smolnatimi snovmi, da jih potem lahko dihamo. Rahljenje „konifernega sprita“ se osobito priporoča pri kašlju, bronhijalnem kataru, prsnih bolečinah, slabosti prsij, astmi, emfizemu, bruhanji krvi, tuberkulozi, hroničnej hripavosti, pri kataru goltanca in pri živčnih boleznih.

Močno ozonirajoča lastnost „konifernega sprita“ se priporoča za vse bolnične sobe, na močvirjih ali globokih krajih ležeča stanovanja, ker vzdržuje zrak vedno čist in zdrav, osobito pa pri tifusu, difteritisi, polnih boleznih, kot: osepnicah, skrlatici in vseh epidemijah proti nalezljivosti in daljnem razširjanju.

Da se vmane ali obveže, je **Bittnerjev „konifereni sprit“** osobito dober. Pri krajevnih bolečinah, kakor pri revmatizmu, podagri in pri revmatičnih zobnih bolečinah.

Dalje je **Bittnerjev „konifereni sprit“** jako izvrstna **ustna voda** in **snažilo zob**. (Glej uporabno vodilo.)

Jedino in samo pravo je **Bittnerjev „konifereni sprit“** pri

Jul. Bittnerji, lekarji v Rihnovu (Reichenau), Dolenje Avstrijsko,
in v doli naznanjenih zalogah.

Cena steklenici „konifernega sprita“ je 80 kr., 6 steklenicam 4 gld., par-
tentalnemu razprševalnemu aparatu gld. 1.80.

Zaloga v Ljubljani: J. pl. Trnkoczy, lekar.

Pravo le z varstveno znamko v črni in rdečej barvenj izvedbi. „Patentalni razprševalni aparat“ ima firmo: „**Bittner, Reichenau, N. Oe.**“ (603—1)

Dr. Pattisonova

vata proti protinu

takoj zmanjša in hitro ozdravi (579—2)

protin in revmatizem

vsake vrste, kakor: obrazne, prsne, vratne in zobne bolečine, protin v glavi, rokah ali v koljenih, trganje po udih, bolečine v hrbtu ali na ledji.

V zavitkih po 70 kr. in polzavutkih po 40 kr. se dobi pri **Trnkoczyju**, lekarna „pri samorogu“ v Ljubljani.

PREVIDNOST!

„Brzi tiskár“

D. R. P. Št. 14.120.

je **jedini patentirani** prepisovalni aparat s pomočjo tiskarske barve.

Ta izdeluje po **suhem** potu brez tiskalnice skoro **neomejeno** število **jednako ostrih, globoko črnih** (tudi pisanih), **nespremenljivih** pesnetkov, ki tudi **jedini** v celem svetovnem poštnem društvu uživajo **poštno prednost**.

„**Brzi tiskár**“ preseza za mnogo vse dozdanje prepisovalne aparate: hecto-, auto-, polygraphe etc., doseže autograph. tiskalnico glede izvrševanja, preseza pa to glede ostrosti posnetkov, glede pripravnosti in cenote.

Kompl. aparate z dvema tiskovnicama ploščama:

Štev. 1, ²⁵/₃₂ cm., Štev. 2, ²⁸/₄₀ cm., Štev. 3, ⁴⁰/₅₀ cm.,
a. v. gl. 9.—, a. v. gl. 12.—, a. v. gl. 18.—,
incl. odpošiljatev.

Prospekti, spričevala, orig. posnetki etc. takoj **gratis** in **prosto**.

Liberec, Češka.

(467—9) **Steuer & Dammann.**

Slabotnega starčka in mladega moža slednja življenja pomoč.

Moj 80letni mož in jaz, ki sem zdaj 74 let stara, midva oba sva prišla ob vse moči in davno bi uže ne bila živela več, da nijsva **Iv. Hoff**-ovo sladnega izlečka zdravstveno pivo, ki so ga nama priporočili, rabila in ga še rabiva. Nama obema je dalo le to sladno pivo moč in življenje in midva izrekava **fabrikantu najglobokejšo zahvalo**. Najina želja je, da se ta izjava v interesu starih in telesno slabotnih osob priobči in pripravljena sva tudi na ustna vprašanja odgovarjati.

Charlotte Ewald, roj. Heinrich,

(žena upokoj. sedlarja iz cesarske konjarnice), Moabit, Cerkevne ulice št. 15.

Prosim, da mi pošljete 60 steklenic sladnega piva in 15 zavitkov sladnega bonbona.

C. kr. dvornemu oskrbovatelju gospodu Ivanu Hoffu, komisijskemu svetniku, posestniku c. kr. zlatega križca za zasluge, vitezu visocih redov,

izumitelj

in jedin fabrikant Iv. Hoffovega sladnega izlečka, dvorni oskrbovatelj mnogim knezom evropskim, na Dunaji, fabrika: Grabenhof, Bräunerstrasse 2, pisarna in zaloga: I., Graben, Bräunerstrasse 8.

Uradno zdravstveno potrdilo.

C. kr. osredni odbor itd. Flensburg: **Ivana Hoffa sladnega izlečka zdravstveno pivo** se je skazalo kot prav izvrstno krepilo.

Major Wittge, delegiranec c. pruskih bólnic.

Svarilo! pri rabi ponarejenih, takozvanih sladnih izdelkov.

Zahtevajo naj se le **pravi**, 57krat od cesarjev in kraljev in največjih medicinskih veččakov odlikovani in priznani **Iv. Hoffovi** sladni izdelki z varstveno znamko (podoba izumiteljeva), registrirano pri c. kr. kupčijskej sodnji v Avstriji in Ogrskeji. Nepravim izdelkom drugih manjkajo zdravilne snovi zelišč in pravo narejanje **Ivana Hoffa** sladnih izdelkov in lahko po izjavah zdravnikov zelo škodljivo vplivajo na zdravje.

Pravi Ivan Hoffovi sladni bonboni za prsa so v višnjem papirji. Menj kot za 2 gld. se ne pošilja. (518—4)

Zaloge: V Ljubljani: **G. Piccoli, Erazm. Birschitz**, lekarnarja, **P. Lassnik, H. L. Wencel**, specerijska prodajalnica. V Gorici: **Peter Venutti**.